

Any 2009. Programa núm. 3
2 – 15 febrer 2009

Filmoteca

de Catalunya

Dragonwyck de Joseph L. Mankiewicz

Ross McElwee

Centenari de Joseph L. Mankiewicz

Retorn a Coenlàndia: Joel i Ethan Coen

Record de Robert Mulligan

El film del mes

Aula de cinema

► Ross McElwee

En col·laboració amb la Universitat Autònoma de Barcelona, que ha convidat Ross McElwee a impartir unes classes magistrals al Màster en documental creatiu, presentem l'obra fonamental d'aquest cineasta nascut a Charlotte (Carolina del Nord, 1947), graduat a l'Institut Tecnològic de Massachusetts (MIT), estrenat com a productor-realitzador el 1976. McElwee és un exponent d'allò que els anglosaxons anomenen «*first-person non-fiction cinema*»; és a dir, el que en altres indrets es coneix com documental de creació, branca «joc del jo»: el seu fort és el punt de vista subjectiu. Des de la seva celebrada *Sherman's March*, ha posat en pràctica un dels lemes més apreciats pels cinèfils: «utilitzar la càmera per lligar amb les dones». Més acadèmicament, en un capítol del llibre *Paisajes del yo. El cine de Ross McElwee*, Josep Maria Català subratlla que l'obra de McElwee és important per la intensitat de la presència de la càmera i per les conseqüències que aquesta càmera-cos genera en el dispositiu del documental autoreflexiu. «La càmera es converteix en una màquina del temps a la inversa, un dispositiu de construir recordacions; records d'un present que es manifesta, mitjançant la lent, com a passat: l'òptica de la càmera funciona com un telescopi utilitzat al revés. D'aquí que puguem dir que McElwee filma en pretèrit imperfecte, i no en el present continu que la nostra mandra intel·lectual vol adjudicar a la postura documentalista (i a la de tot el cinema sense distinció).» McElwee o el més enllà de Vertov (amb un toc de filòsof-humorista *woodyallenià*). No us el perdeu els dies 3 i 4 en viu, ni el suplement que acompanya aquest programa. Per a més informació sobre el màster, podeu consultar: www.documentalcreativo.edu.es. Agraïments: Harvard University, ICA Films i Deluxe Laboratories Ltd.

afins. Amb el documental retomava l'interès per un cinema de la realitat, alhora que apareixia en el seu si una variable no menys significativa com era l'anomenat gir subjectiu, pel qual la vena documentalista s'interessava per la perspectiva del subjecte. Amb aquest gir cap a la subjectivitat, el documental es mostrava capaç de reunir realitat exterior i realitat interior per configurar un conjunt complex, destinat a produir una gran varietat de projectes que han desbordat el marc específic del documental i han anat a desembocar en aquest camp del postcinema, on conflueixen diferents gèneres, modes i formes cinematogràfiques que abans s'havien desenvolupat de manera separada.

El documental s'ha convertit en un laboratori dels modes d'exposició contemporanis, capaç d'explorar les importants confluències de l'ètica i l'estètica, de l'art i del pensament, de la política i la identitat, que es troben o haurien de trobar-se, a la primera línia de les preocupacions socials contemporànies. La seva vocació per allò real fa que tots els experiments formals que es porten a terme en el seu si, tinguin la força substancial d'un manifest sobre la realitat i es converteixin en enunciats sobre els lligams que s'estableixen entre la societat, el subjecte i el coneixement. Si la societat del coneixement que s'anuncia ha de ser efectiva, haurà de fonamentar-se sobre les bases que configura la dialèctica entre aquests tres elements. El documental, des d'aquesta perspectiva, s'ha convertit en una eina indispensable per a l'exploració de la complexitat social contemporània.

Els vectors que delimiten l'àmbit de la convergència educativa europea estableixen com a primer repte el desenvolupament, no només de noves estratègies educatives, sinó també la implantació de nous espais de coneixement on puguin explorar-se les interrelacions entre diverses disciplines, els ponts entre diferents sabers, perquè és als territoris epistemològics que sorgeixen d'aquestes confluències on s'instal·laran els motors capaços d'impulsar la reforma cap a perspectives verdaderament innovadores. El nou documental, primordialment mitjançant modalitats com ara el film-assaig, es troba especialment ben situat per convertir-se en eina expressiva i comunicativa dels resultats d'aquestes necessàries exploracions i descobriments. És obvi que el saber contemporani passa, en totes les seves dimensions, per la posada en imatges dels seus components. Com també és innegable que, fins ara, el cinema, en les diferents modalitats, havia estat l'eix que vertebrava el desenvolupament de la necessària cultura visual que donava resposta a aquella nova articulació de saber. Però ni el cinema tradicional, ancorat en una concepció delimitada de la realitat i les seves relacions amb la ficció, ni els moviments avantguardistes a l'ús, amb el seu obtús formalisme, poden donar resposta a les necessitats comunicatives que

destillen els nous territoris. Per tant, és necessari un cinema capaç d'integrar diferents tendències i modalitats, capaç d'inventar-se a si mateix a cada moment per donar resposta a uns requeriments que també es renoven sense parar. Aquest cinema imprescindible, és a dir, aquest mode d'expressió audiovisual, d'acord amb les necessitats de la societat del coneixement, no és altre que el documental de l'era postcinematogràfica.

Al llarg de més de deu anys, el Màster de documental creatiu de la UAB s'ha plantejat la formació dels estudiants en aquesta línia d'experimentació responsable, de creativitat profunda i transcendent, alhora que ha obert, a través dels docents, línies d'investigació que, en aliança amb diverses institucions, exposin els resultats del que ha estat una penetrant recerca d'una nova estètica per als nous temps.

Josep Maria Català

Bright Leaves de Ross McElwee

Exposant la vida. Les pel·lícules de família de Ross McElwee

Veure aquestes sis pel·lícules d'una tirada és assistir a una mena de fulletó documental amb una subjectivitat molt afirmada. El realitzador és omnipresent: per la seva veu (llevat del primer film, el menys interessant, CHARLEEN (1978), retrat d'una amiga docent, deixeble d' Ezra Pound); pel seu cos, que es convida a plaer al camp; per la seva mirada, que interroga les seves tries, el seu recorregut, i assumeix posar al dia la intimitat dels seus. Així a BACKYARD (1984), McElwee filma la seva casa burgesa familiar a Carolina del Nord, alhora per evocar la mort de la mare i per qüestionar-se les relacions del seu pare (i de pas, de tota la regió) amb els criats negres que treballen per a ell. Més que qualsevol altre cineasta, forma un tot amb la càmera, a semblança de les moltes abraçades que ens propulsen per damunt l'espall dels seus interlocutors. Aquesta identificació molt marcada del punt de vista li permet exercir d'una forma ostensiblement dura una alternativa fonamental: s'ha de viure o filmar? Es poden fer simultàniament una

UAB
Universitat Autònoma de Barcelona
Departament de Comunicació Audiovisual i de Publicitat

MÀSTER EN
TEORIA I PRÀCTICA DEL
DOCUMENTAL CREATIU

Per a un nou documental

El Màster de documental creatiu de la UAB va néixer fa onze anys justament en el moment en què la transformació del panorama cinematogràfic general experimentava el seu impuls definitiu cap al vast i estimulador territori del postcinema on ens trobem. L'indicatiu més clar d'aquesta mutació van ser els canvis experimentats pel cinema documental, que va recuperar el paper avantguardista en el desenvolupament de l'àmbit cinematogràfic després d'unes dècades en què la seva jerarquia havia estat eclipsada per la incidència de la televisió en el que semblaven camps

cosa i l'altra? «No es tracta de l'art, sinó de la vida. Deixa la càmera!» li ordena Charleen jugant a casadores a SHERMAN'S MARCH (rellevant el pare castrador de BACKYARD, convençut que el seu fill «perd el temps» amb la càmera). «Sembla que filmi la meua vida per tenir una vida per filmar», senyalarà el realitzador.

Amb tot, a diferència dels *docu-turistes* que semblen tenir una càmera de vídeo digital empeltada a l'ull i estar disposats a enregistrar-ho tot sense treva, Ross McElwee va optar per la pel·lícula per tal de veure's sempre obligat a escollir. I de vegades, triava no filmar. L'emoció en la millor de les seves pel·lícules, TIME INDEFINITE (1993), ve precisament d'aquesta retirada púdica de la mirada. Sense força per afrontar la mort del pare, amb la càmera a la mà. Suspensió de veure. Dol de la mirada. I què podem dir de la fluctuació del relat, després de l'a-

vortament involuntari de la seva companya? Manquen aquestes dues persones: la mare i el fill. Perquè Marilyn també desapareix. Aleshores creix en nosaltres el dolor d'aquesta habitació preparada amb cura per acollir un nou cos... difunt abans de néixer. Poques vegades l'obra documental ha captat fins aquest punt «la mort a la feina». A poc a poc, SIX O'CLOCK NEWS (1996) ens revela, en contrapunt dels miracles del cicló, les circumstàncies de la desaparició per les flames del marit de Charleen. «Com superar l'apocalipsi?» es pregunta sense treva Ross McElwee, en particular en el seu díptic de les tragèdies privades i públiques TIME INDEFINITE / SIX O'CLOCK NEWS.

Aquestes pel·lícules podrien pesar pel narcisisme si l'humor no hi fos manifest. Però Ross McElwee ha sabut com posar per a la imatge un personatge germà dels de Nanni

Moretti i Woody Allen. En la seva obra més burlesca, SHERMAN'S MARCH (subtitulada «Meditació sobre la possibilitat d'un amor romàntic al sud a l'era de la proliferació de les armes nuclears», 1986), quan lliura un inventari de les campanyes futures possibles, transforma la pel·lícula en una nova versió documental de SEVEN CHANCES de Buster Keaton (mentre que el tornado a SIX O'CLOCK NEWS seria el seu STEAMBOAT BILL, JR.).

No és la paradoxa menys important del cinema de Ross McElwee posar en escena una càmera participativa, sobre-exposada, sovint assenyalada amb el dit o la paraula pels protagonistes, sinó que sovint sembla que li serveixi per a retirar-se, protegir-se, mantenir els altres o el temps a distància. O potser d'ell mateix.

Stéphane Goudet (Positif, núm. 529, març 2005) ▶

▶ Centenari de Joseph L. Mankiewicz

La darrera vegada que ens vam apropar a Joseph L. Mankiewicz, amb un cycle extens, va ser el 1993, amb motiu de la seva mort. Aleshores escrivíem: «Era un dels grans cineastes del cinema nord-americà sonor. De fet, l'art de la paraula fou, en les seves pel·lícules, gràcies a uns diàlegs brillants i enginyosos, un gran art i un medi per oferir la imatge sencera de l'home i les seves contradiccions. Ell va ser el cineasta de la paraula, el cineasta de la intel·ligència». Paraules plenament vigents avui dia, i més quan gran part del cinema actual, sobretot el nord-americà, sembla oblidar el do de la intel·ligència. A més a més, la figura del productor, guionista i director Joseph Leo Mankiewicz (1909-1993) sembla que hagi caigut en un cert oblit, i la

commemoració enguany del seu centenari hauria d'ajudar a compensar aquest fet. El nostre cycle s'inscriu en aquesta commemoració. I esperem que tot el públic en general, però sobretot les noves generacions, puguin tornar a fruitar d'un dels cineastes més exquisits que va sorgir a l'època del Hollywood clàssic, i que va ser guardonat amb l'Oscar per partida doble, dues vegades, atès que va rebre la preuada estatueta com a director i guionista per *Carta a tres esposas* i *Eva al desnudo* (aquesta darrera també va ser considerada la millor pel·lícula de 1950). Malauradament, la mancança cada vegada més gran de còpies ens impedeix fer-ne un cycle complet. Tanmateix, el cycle s'allargarà fins els primers dies de març. El progra-

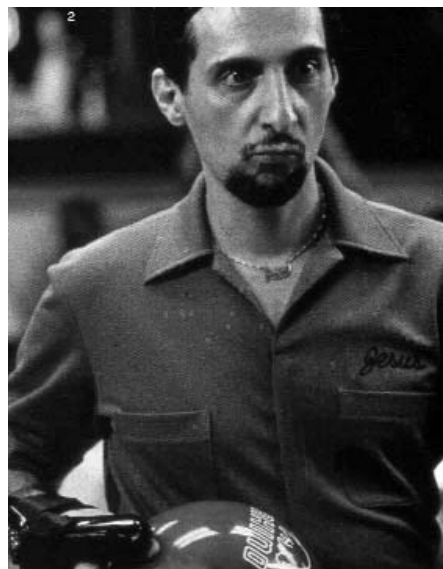
Letter to Three Wives de Joseph L. Mankiewicz

ma es completa amb un suplement, i en el decurs de la propera quinzena farem una taula rodona i presentarem un llibre sobre el cineasta escrit per Christian Aguilera. ▶

▶ Retorn a Coenlàndia: Joel i Ethan Coen

Finalitza el cycle dedicat a Joel i Ethan Coen, quedant pendents de projectar les dues darreres pel·lícules estrenades comercialment al nostre país: *No es país para viejos* i *Quemar después de leer*. Les causes de l'ajornament són diverses: *Quemar después de leer* encara estava en un cinema comercial barceloní en el moment de tancar aquest programa i hem preferit esperar que sortís de la cartellera. El problema de *No es país para viejos* és més complex: la pel·lícula és una producció de Paramount Vantage / Miramax, distribuïda a Espanya per la Universal Pictures International Spain. En les darreres setmanes de 2008, les companyies Paramount i Universal van trencar els seus acords i Paramount ha començat a treballar com a distribuïdora autònoma. D'altra banda, el material que compartien està pendent de la redacció de nous contractes i, fins i tot, de l'atorgament de llicències noves per part del Ministeri de Cultura. I fins que tot aquest assumpte no estigui solucionat, la pel·lícula dels Coen està en una espècie de llimbs i no es pot programar. Ho farem tan aviat com sigui possible, i així tancarem de forma definitiva aquest cycle. Sí que podrem celebrar una taula rodona sobre els germans cineastes, organitzada amb l'Associació Catalana de Crítics i Escriptors Cinematogràfics, on hi participaran com a ponents Fran Benavente (Universitat Pompeu Fabra), Fernando De Felipe

(Universitat Ramon Llull) i Joana Hurtado (revistes *Time Out* i *Cahiers du Cinéma. España*), a més de José Enrique Monterde, que actuarà de moderador. L'acte tindrà lloc el dimarts 10 de febrer, a partir de dos quarts de vuit del vespre, amb l'entrada lliure. Agraïment: National Audio-visual Archive. ▶

The Big Lebowski de Joel i Ethan Coen

▶ El film del mes

Quan en el decurs de 2007 vam encetar les converses amb el crític Àlex Gorina per fer el cycle que es va acabar projectant amb el títol «Invisibles», entre gener i febrer del 2008, una de les primeres pel·lícules que ell va suggerir per farcir-lo va ser precisament *Five Fingers / Operación Cicerón* (1952), perquè considerava que era una gran pel·lícula molt oblidada i difícil de poder veure. I tenia tota la raó, atès que aleshores ens va ser impossible trobar una còpia en 35 mm. Malgrat tot, ara la distribuïdora catalana Cooper Films n'ha comprat els drets de nou i n'ha fet tirar una còpia nova de laboratori. I aprofitant l'avinentsa del cycle que commemora el centenari del seu director, Joseph L. Mankiewicz, la projectem en paral·lel al cycle esmentat, al llarg de tot el mes de febrer. Per cert, el protagonista, James Mason, també celebra el seu centenari al llarg del 2009. No cal dir que us la recomanem vigorosament. ▶

Five Fingers de Joseph L. Mankiewicz

To Kill a Mockingbird de Robert Mulligan

▶ Record de Robert Mulligan

Hi ha una dita catalana que diu: «es tanca una porta i s'obre una finestra». Doncs bé, se'ns pot aplicar perfectament, atès que amb una programació tan absolutament atapeïda com és la nostra, ens sabia molt greu de no poder recordar un cineasta recentment traspasat, com és Robert Mulligan. Tanmateix, el forat que ara ens han deixat els Coen, ens ha permès recordar-lo. Robert Mulligan (1925-2008), director i productor, formava part de l'anomenada «generació de la televisió», d'on havien sortit també cineastes com ara Sidney Lumet, John Frankenheimer o Arthur Penn. La seva carrera inclou films tan estimables com *La noche de los gigantes*, *Amores con un extraño* o *El hombre clave*. Tot i que sortosament l'homenatge que li retem compta amb tres films encara millors i els quals en resumeixen perfectament la trajectòria: *Matar un ruiseñor*, *Verano del 42* i *El otro*. ▶

Proper programa: Roy Andersson. Centenari de Joseph L. Mankiewicz. Premi Film-Història. El film del mes. Aula de cinema.

Propers cycles: *The Heavies*. Any Internacional de l'Astronomia. Homenatge a Juan Alberto. Béla Tarr.

DILLUNS 2

17:00

El film del mes:

Five Fingers / Operación Cicerón

Joseph L. Mankiewicz, 1952. Int.: James Mason, Danielle Darrieux, Michael Rennie, Walter Hampden, Oskar Karlweis, Herbert Berghof, John Wengraf. EUA. VOSE. 108'

Five Fingers, basada en fets reals, és una història d'intriga protagonitzada pel majordom de l'ambaixador britànic a Turquia, en realitat un espia que ven informació als alemanys. El diàleg és brillant, la interpretació de Mason, memorable. I el to general, bastant *hitchcockià*. «Diello (Cicerón) és dominat per l'ansia de pujar escalafons en la consideració social i aspirar al reconeixement dins de la classe superior a la qual ha servit i admira. Tothom enganya. És com una dansa de mentides que deixa al descobert un cinisme ineficaç» (Manuel Quinto).

Repeticions els dies 8, 9 i 12.

19:30

Retorn a Coenlàndia - Joel i Ethan Coen:

Paris, je t'aime / Paris, je t'aime

Diversos directors, 2006. Int.: Catalina Sandino Moreno, Sergio Castellitto, Miranda Richardson, Leonor Watling, Juliette Binoche, Willem Dafoe, Nick Nolte, Maggie Gyllenhaal, Fanny Ardant, Wes Craven, Elijah Wood, Ben Gazzara. França-Liechtenstein. VOSE. 120'

Film format per 18 episodis que retrata la ciutat de París vista a través dels ulls d'alguns dels directors més prestigiosos del panorama contemporani. Cadascun d'ells ens narra una història que es desenvolupa en els diferents districtes de la ciutat. El resultat és un ventall d'històries sobre l'alegria, la separació, les trobades inesperades i estranyes, i, sobretot, l'amor. El film s'inspira en *Paris vu par...*, un film produït per Barbet Schroeder el 1965 i narrat per cineastes de la *Nouvelle Vague*. Els germans Coen signen l'episodi *Tuileries*, protagonitzat per Steve Buscemi, Julie Bataille, Gulliver Hecq i Axel Kiener. És l'únic episodi on no es veuen els carrers de la capital francesa, atès que succeeix al subsòl, en una parada de metro, on una mirada gairebé involuntària és la guspira que encén la ira d'una jove parella d'amants. Una història insòlita, narrada amb humor, que, a diferència d'altres treballs més elaborats, com ara el d'Alexander Payne, fou rodada en un obrir i tancar d'ulls. La resta de directors que signen el film són: Walter Salles i Daniela Thomas, Olivier Assayas, Frédéric Aubertin, Gérard Depardieu, Gurinder Chadha, Sylvain Chomet, Isabel Coixet, Wes Craven, Alfonso Cuarón, Christopher Doyle, Richard LaGravenese, Vincenzo Natali, Bruno Podalydès, Oliver Schmitz, Nobuhiro Suwa, Tom Tykwer, Gus van Sant i Alexander Payne.

Repetició el dia 6.

22:00

Retorn a Coenlàndia - Joel i Ethan Coen:

The Man Who Wasn't There / L'home que no hi era

Joel Coen, Ethan Coen, 2001. Int.: Billy Bob Thornton, Frances McDormand, Michael Badalucco, James Gandolfini, Katherine Borowitz, Jon Polito, Scarlett Johansson, Richard Jenkins, Tony Shalhoub. EUA. VOSE. 116'

Durant l'estiu del 1949, Ed Crane, el barber d'un poblet del nord de Califòrnia, no és feliç amb la vida hermètica i monòtona que duu, però les infidelitats de la seva dona Doris li donen l'oportunitat d'iniciar un xantatge que podria ajudar-lo a canviar la seva existència apàtica. Els Coen revisiten l'ombrívol i paranoic univers *noir* de finals dels anys 40 del darrer segle en aquest film en blanc i negre, el qual ret homenatge a l'escriptor de novel·la negra James M. Cain, per l'observació atenta de la vida quotidiana d'aquest antiheroi de classe mitjana-baixa. «*The Man Who Wasn't There* roman com un drama existencial d'un home alienat del món que l'envolta. També com una barreja de conte de fantasmes, una història deutora de la literatura de *pulp fiction* en una pel·lícula de l'ansietat de postguerra i de cobdícia, que mostra que rere qualsevol nord-americà tranquil hi ha un gran somniador» (Joel Coen).

Repeticions els dies 5 i 7.

DIMARTS 3

17:00

Retorn a Coenlàndia - Joel i Ethan Coen:

The Big Lebowski / El gran Lebowski

Joel Coen, Ethan Coen, 1997. Int.: Jeff Bridges, John Goodman, John Turturro, Steve Buscemi, Julianne Moore, David Huddleston, Philip Seymour Hoffman. EUA. VOSE. 115'

El film es mou entre els dos gèneres predilectes dels germans Coen: la comèdia i el cinema negre. Amb una llibertat absoluta a l'hora de concebre estil, tema i personatges, *The Big Lebowski* mostra les aventures del cansat Jeff Lebowski, tot un antiheroi al qual l'apassiona jugar a bitlles, consumir alcohol, porros i música dels Creedence i que, sense adonar-se'n, es troba embolicat enmig d'una intriga familiar que interromp de cop i volta la seva agradable i pacífica existència.

19:30

Ross McElwee:

Sherman's March / La marxa de Sherman

Ross McElwee, 1986. Int.: Ross McElwee, Patricia Rendleman, Burt Reynolds. EUA. VOSE. 155'

McElwee planeja un documental que segueixi el recorregut de la Gran Marxa del general Sherman durant la Guerra de Secessió. Malgrat tot, aquest viatge aviat desembarcarà en la recerca del verdader idil·li, de la qual emergeix amb humor i ironia, a través de les confessions sexuals de vuit dones, el reflex d'un món atrapat entre la guerra civil, la desolació i la paranoia nuclear. *Sherman's March* va obtenir el premi al millor documental del Festival de Sundance i fou catalogat per la crítica especialitzada com una de les cinc millors pel·lícules dels EUA de 1986. El film té un llarg subtítol: *A Meditation on the Possibility of Romantic Love in the South During an Era of Nuclear Weapons Proliferation*.

Repetició el dia 7.

 Amb la presència de Ross McElwee.

22:00

Se suspèn la sessió per la llarga durada del film anterior.

DIMECRES 4

17:00

Aula de cinema:

The Big Sleep / El sueño eterno

Howard Hawks, 1946. Int.: Humphrey Bogart, Lauren Bacall, John Ridgely, Dorothy Malone, Martha Vickers, Peggy Knudsen, Regis Toomey, Charles Waldron, Bob Steele. EUA. VOSE. 105'

Adaptació del clàssic de la novel·la negra amb què Raymond Chandler va crear el personatge de Philip Marlowe, prototip per excel·lència del detectiu privat. El guió, escrit per Leigh Brackett, Jules Furthman i el premi Nobel William Faulkner és com la novel·la; d'allò més enrevessat i impossible de seguir, atès que se salta la lògica dels esdeveniments i, fins i tot, deixa penjats alguns personatges que apareixen i desapareixen, sense que se'n sàpiga el perquè, amb l'únic propòsit de submergir l'espectador en una trama absorbent i repleta de diàlegs brillants, els quals, juntament amb unes interpretacions insuperables i una ambientació superba, han situat *The Big Sleep* en el punt més àlgid del gènere en el seu vessant més cínic i escèptic.

19:30

Ross McElwee:

Time Indefinite / Temps indefinit

Ross McElwee, 1993. Int.: Ross McElwee, Charleen Swansea. EUA. VOSE. 109'

La mort d'un pare i una àvia, un matrimoni i el naixement d'un fill. Segons McElwee tot comença i acaba en la família. *Time Indefinite* gira al voltant d'aquells moments aparentment trivials, que tan sovint acaben revelant-se com a definitius. Narrada amb un profund patetisme, la pel·lícula constitueix una crònica magistral sobre els espais i sobre el caràcter, i captura en un ampli ventall d'emocions humanes. Lloat per la crítica americana i internacional, aquest documental autobiogràfic fou qualificat per *The Washington Post* com el millor film de

l'any. «Profundament commovedor, agredolç i edificant. Ross McElwee és Don Quixot amb una càmera, un visionari fora del comú».

Repetició el dia 8.

 Amb la presència de Ross McElwee.

22:00

Ross McElwee:

Six O'Clock News / Les notícies de les sis

Ross McElwee, 1996. Int.: Ross McElwee. EUA. VOSE. 103'

Catàstrofes, desastres i tragèdies protagonitzen les notícies televisives de les sis de la tarda. Després del naixement del seu fill, Ross McElwee comença a obsessionar-se amb aquests drames i decideix investigar quines històries reals hi ha darrere d'aquelles imatges, viatjant de ciutat en ciutat durant diversos anys. Quan aquestes coses tan terribles passen, com se'n surt la gent? I com pot McElwee criar el seu fill acabat de néixer en un món tan estrany i aterridor. La crònica dramàtica s'alterna amb els apunts humorístics en aquest film en primera persona sobre la fràgil posició de l'individu que observa des de la distància com la televisió fabrica la realitat.

Repetició el dia 5.

DIJOUS 5

17:00

Retorn a Coenlàndia - Joel i Ethan Coen:

The Man Who Wasn't There / L'home que no hi era

Joel Coen, Ethan Coen, 2001. Int.: Billy Bob Thornton, Frances McDormand, Michael Badalucco, James Gandolfini, Katherine Borowitz, Jon Polito, Scarlett Johansson, Richard Jenkins, Tony Shalhoub. EUA. VOSE. 116'

Vegeu el comentari del dia 2.

19:30

Ross McElwee:

Six O'Clock News / Les notícies de les sis

Ross McElwee, 1996. Int.: Ross McElwee. EUA. VOSE. 105'

Vegeu el comentari del dia 4.

22:00

Ross McElwee:

Bright Leaves / Fulles brillants

Ross McElwee, 2003. Int.: Ross McElwee, Allan Gurganus, Paula Larke, Patricia Neal. EUA-Gran Bretanya. VOSE. 103'

McElwee és besnét del tabaquer creador de la marca Bull Durham. El director emprèn un viatge a través de la zona del tabac de Carolina del Nord per escriure un altre dels seus diaris filmats on enregistra les seves successives trobades i les reflexions sobre el món que l'envolta: la pèrdua, l'addicció i allò atractiu del tabac, el llegat d'una vella tradició surenys associada al seu cultiu, i la comparació entre la seva manera de filmar i la tradició del cinema comercial, representada per un vell melodrama de Curtiz (*Bright Leaf*) basat en la vida del seu besavi.

Repetició el dia 6.

DIVENDRES 6

17:00

Retorn a Coenlàndia - Joel i Ethan Coen:

Intolerable Cruelty / Crueltat intolerable

Joel Coen, Ethan Coen, 2003. Int.: George Clooney, Catherine Zeta-Jones, Geoffrey Rush, Cedric the Entertainer, Edward Herrmann, Paul Adelstein, Richard Jenkins, Billy Bob Thornton, Julia Duffy. EUA. VOSE. 100'

Un famós advocat, especialitzat en divorcis i expert en treure tot el suc als durs acords pre-matrimonials de les altes esferes de Los Angeles, es creua amb una caçafortunes avesada a treure profit econòmic dels seus marits. La troca s'emboïca quan ella intenta tirar-li l'ham. Una crítica irònica vers els matrimonis interessats i els divorcis milionaris protagonitzats per una raça de cínics sense escrúpols avalada pel prestigi social. Els germans Coen fan una selecció particular d'un vell guió, inspirat en les comèdies romàntiques del Hollywood clàssic, que dormia als calaixos de la Universal. L'eterna lluita de sexes, uns diàlegs rapidíssims i

sarcàstics i una parella protagonista en estat de gràcia conformen l'essència d'aquest film.

Repetició el dia 7.

19:30

Ross McElwee:

Bright Leaves / Fulles brillants

Ross McElwee, 2003. Int.: Ross McElwee, Allan Gurganus, Paula Larke, Patricia Neal. EUA-Gran Bretanya. VOSE. 103'

Vegeu el comentari del dia 5.

22:00

Retorn a Coenlàndia - Joel i Ethan Coen:

Paris, je t'aime / Paris, je t'aime

Diversos directors, 2006. Int.: Catalina Sandino Moreno, Sergio Castellitto, Miranda Richardson, Leonor Watling, Juliette Binoche, Willem Dafoe, Nick Nolte, Maggie Gyllenhaal, Fanny Ardant, Wes Craven, Elijah Wood, Ben Gazzara. França-Liechtenstein. VOSE. 120'

Vegeu el comentari del dia 2.

DISSABTE 7

17:00

Ross McElwee:

Sherman's March / La marxa de Sherman

Ross McElwee, 1986. Int.: Ross McElwee, Patricia Rendleman, Burt Reynolds. EUA. VOSE. 155'

Vegeu el comentari del dia 3.

20:00

Retorn a Coenlàndia - Joel i Ethan Coen:

The Man Who Wasn't There / L'home que no hi era

Joel Coen, Ethan Coen, 2001. Int.: Billy Bob Thornton, Frances McDormand, Michael Badalucco, James Gandolfini, Katherine Borowitz, Jon Polito, Scarlett Johansson, Richard Jenkins, Tony Shalhoub. EUA. VOSE. 116'

Vegeu el comentari del dia 2.

22:00

Retorn a Coenlàndia - Joel i Ethan Coen:

Intolerable Cruelty / Crueltat intolerable

Joel Coen, Ethan Coen, 2003. Int.: George Clooney, Catherine Zeta-Jones, Geoffrey Rush, Cedric the Entertainer, Edward Herrmann, Paul Adelstein, Richard Jenkins, Billy Bob Thornton, Julia Duffy. EUA. VOSE. 100'

Vegeu el comentari del dia 6.

DIUMENGE 8

17:00

Sessió infantil:

Cirkeline-Ost og kaerlighed / Martina i la festa d'aniversari

Jannik Hastrup, 2000. Dinamarca. VC. 61'

Martina i els seus amics coneixen la Mília, una ratolina miop que no sap trobar el camí de casa seva, i es fan amics. Casualment l'aniversari de la Mília és l'endemà, i tothom el vol celebrar tret del seu pare, que fins i tot arriba a engabiar-la. Finalment la col·laboració de tota la colla permetrà la celebració joiosa de la festa.

19:30

El film del mes:

Five Fingers / Operación Cicerón

Joseph L. Mankiewicz, 1952. Int.: James Mason, Danielle Darrieux, Michael Rennie, Walter Hampden, Oskar Karlweis, Herbert Berghof, John Wengraf. EUA. VOSE. 108'

Vegeu el comentari del dia 2.

22:00

Ross McElwee:

Time Indefinite / Temps indefinit

Ross McElwee, 1993. Int.: Ross McElwee, Charleen Swansea. EUA. VOSE. 109'

Vegeu el comentari del dia 4.

DILLUNS 9

17:00

Retorn a Coenlàndia - Joel i Ethan Coen: **The Ladykillers / The Ladykillers** Joel Coen, Ethan Coen, 2004. Int.: Tom Hanks, Irma P. May, Marlon Wayans, J. K. Simmons. EUA. VOSE. 104'

Per tal de robar un vaixell casino del Mississipí, una colla de lladres excèntrics, fent-se passar per músics, lloguen una habitació com a base d'operacions a una bondadosa anciana amb la fèrria voluntat de combatre tota mena de música que no sigui la tradicional i religiosa. Les influències i referències cinèfiles de l'obra dels Coen esdevenen aquí, directament i sense embuts, un *remake*. Es tracta d'una versió moderna i molt original, de la clàssica comèdia de l'Ealing *El quinteto de la muerte*, que Alexander Mackendrick va rodar el 1955. Els Coen traslladen l'acció als territoris sureny del Mississipí, i com a *O Brother*, la música —en aquest cas el *gospel*— adquireix un protagonisme essencial. «En el transplament, *The Ladykillers* ha perdut capacitat de suggeriment, humor negre, finor en el retrat dels personatges i entitat narrativa. Ha guanyat en preciosisme estètic i en ambicions creatives, tot i que una mica pretensioses. De l'Anglaterra victoriana s'ha passat a un temporal i plàcid entorn sureny, d'un decorat amb regust gòtic s'ha passat a una escenografia amb tonalitats amenaçadores i amb un inequívoc regust de còmic. Els personatges han deixat de ser un grup de pobres països, més entranyables que patètics, per convertir-se en una banda de *triquis* estrafolaris, més patètics que entranyables. El segell ben reconeixible de la marca «Coen» llueix i s'exhibeix amb generositat, però ni les forçades composicions dels actors ni la posada en escena aconsegueixen configurar quelcom que vagi molt més enllà d'un brillant exercici d'alumnes aplicats amb infules d'artistes» (Carlos F. Heredero). **Repetició el dia 11.**

19:30

El film del mes / Centenari de Joseph L. Mankiewicz:

Five Fingers / Operación Cicerón Joseph L. Mankiewicz, 1952. Int.: James Mason, Danielle Darrieux, Michael Rennie, Walter Hampden, Oskar Karlweis, Herbert Berghof, John Wengraf. EUA. VOSE. 108'

Vegeu el comentari del dia 2.

22:00

Record de Robert Mulligan:

The Other / El otro Robert Mulligan, 1972. Int.: Martin Udvarnoky, Chris Udvarnoky, Uta Hagen, Diana Muldaur. EUA. VOSE. 108'

Un noi especialment pervers considera que les seves maldats són realitzades pel seu germà bessó. Un film en el qual la realitat i la imaginació es barregen i s'interrelacionen. L'actor Tom Tryon (*El Cardenal*) és l'autor de la novel·la en què es basa aquesta apassionant història fantàstica de terror que ha esdevingut un autèntic film de culte. «He intentat visualitzar el traumatisme psicològic d'un nen que viu molt més en la imaginació que en la realitat. No es poden fer trampes quan es penetra en el món interior, sobretot en el d'un nen. No s'ensenya la violència als nens. Ells són violents...» (Robert Mulligan). **Repetició el dia 10.**

DIMARTS 10

17:00

Record de Robert Mulligan:

The Other / El otro Robert Mulligan, 1972. Int.: Martin Udvarnoky, Chris Udvarnoky, Uta Hagen, Diana Muldaur. EUA. VOSE. 108'

Vegeu el comentari del dia 9.

19:30

Retorn a Coenlàndia - Joel i Ethan Coen: **Taula rodona sobre Joel i Ethan Coen**

Col·loqui organitzat amb l'Associació Catalana de Crítics i Escriptors Cinematogràfics. Els po-

nents són: **Fran Benavente, Fernando De Felipe i Joana Hurtado. José Enrique Monterde** actuarà com a moderador.

Entrada lliure

22:00

Centenari de Joseph L. Mankiewicz:

Dragonwyck / Dragonwyck Joseph L. Mankiewicz, 1946. Int.: Gene Tierney, Vincent Price, Walter Huston, Glenn Langan, Jessica Tandy. EUA. VOSC. 98'

Després de 17 anys d'importants treballs com a productor i guionista, Mankiewicz debutà en el terreny de la direcció amb aquest melodrama gòtic sumptuós ambientat a començaments del segle XIX. La protagonista és una noia bella i innocent que es casa amb un ric i dèspota terratinent, el qual manté un control absolut i feudal sobre les seves propietats. Fou precisament Lubitsch, aleshores un important executiu de la Fox, qui confià la direcció d'aquesta pel·lícula a Mankiewicz. *Dragonwyck* també va significar el primer paper principal per al gran Vincent Price, on ja ens anuncia que ell serà el millor protagonista del relat gòtic. S'estrenà amb el títol *El castillo de Dragonwyck*. **Repetició el dia 13.**

DIMECRES 11

17:00

Aula de cinema:

Adam's Rib / La costilla de Adán George Cukor, 1949. Int.: Spencer Tracy, Katharine Hepburn, Judy Holliday, Tom Ewell, David Wayne, Jean Hagen. EUA. VOSE. 101'

Un matrimoni d'advocats coincideixen per primera vegada en un mateix cas on, curiosament, es jutja una dona que ha disparat un tret al seu marit. L'enfrontament professional acabarà filtrant-se en la seva vida conjugal. Una comèdia pletòrica d'enginy i amb apunts feministes que ha passat a l'antologia del gènere. És possiblement el millor film rodat per la parella Tracy-Hepburn.

19:30

Centenari de Joseph L. Mankiewicz:

The Late George Apley / El difunt George Apley Joseph L. Mankiewicz, 1947. Int.: Ronald Colman, Peggy Cummings, Edna Best, Vanessa Brown. EUA. VOSC. 93'

Comparable a *El cuarto mandamiento* de Welles quant al recorregut per la vida d'una família; una família de Boston, aquesta pel·lícula es basa en una novel·la de John P. Marquand —Philip Dunne, guionista—, contemplada per Mankiewicz amb ironia, sobretot en l'aspecte moral que altera la personalitat del protagonista. Una comèdia plàcida i cínica centrada en temes com el respecte, la comprensió, la família, el progrés i els conflictes generacionals. El film també és conegut com *El mundo de George Apley*. **Repetició el dia 12.**

22:00

Retorn a Coenlàndia - Joel i Ethan Coen: **The Ladykillers / The Ladykillers** Joel Coen, Ethan Coen, 2004. Int.: Tom Hanks, Irma P. May, Marlon Wayans, J. K. Simmons. EUA. VOSE. 104'

Vegeu el comentari del dia 9.

DIJOUS 12

17:00

Centenari de Joseph L. Mankiewicz:

The Late George Apley / El difunt George Apley Joseph L. Mankiewicz, 1947. Int.: Ronald Colman, Peggy Cummings, Edna Best, Vanessa Brown. EUA. VOSC. 93'

Vegeu el comentari del dia 11.

19:30

Record de Robert Mulligan: **To Kill a Mockingbird / Matar un ruiseñor** Robert Mulligan, 1962. Int.: Gregory Peck,

Mary Badham, Phillip Alford, John Megna, Robert Duvall. EUA. VOSE. 129'

Gregory Peck guanyà l'Oscar al millor actor per la interpretació en aquest film d'un advocat pletòric d'humanitat, que en el petit poble del sud dels Estats Units on viu, defensa un home negre acusat de violar una dona blanca. El film és també una excel·lent mostra del procés d'educar nens, amb caràcter totalment autobiogràfic, atès que la nena Mary Badham és la veu narradora de l'autora de la novel·la original, Harper Lee, delicadament adaptada per Horton Foote, en un guió també mereixedor de l'Oscar. La delicada i màgica melodia d'Elmer Bernstein expressa perfectament la fragilitat dels records de la infantesa, que són tan importants al film, i roman com un exemple de la clàssica música tradicional americana. **Repetició el dia 13.**

22:00

El film del mes / Centenari de Joseph L. Mankiewicz:

Five Fingers / Operación Cicerón Joseph L. Mankiewicz, 1952. Int.: James Mason, Danielle Darrieux, Michael Rennie, Walter Hampden, Oskar Karlweis, Herbert Berghof, John Wengraf. EUA. VOSE. 108'

Vegeu el comentari del dia 2.

DIVENDRES 13

17:00

Centenari de Joseph L. Mankiewicz:

Dragonwyck / Dragonwyck Joseph L. Mankiewicz, 1946. Int.: Gene Tierney, Vincent Price, Walter Huston, Glenn Langan, Jessica Tandy. EUA. VOSC. 98'

Vegeu el comentari del dia 10.

19:30

Centenari de Joseph L. Mankiewicz:

A Letter to Three Wives / Carta a tres esposas Joseph L. Mankiewicz, 1949. Int.: Jeanne Crain, Ann Sothorn, Linda Darnell, Kirk Douglas, Paul Douglas, Thelma Ritter. EUA. VOSE. 103'

Una de les pel·lícules cabdals del Mankiewicz de la primera etapa, cineasta que guanyà dos Oscar per aquesta pel·lícula: al millor guionista i al millor director. Els diàlegs són brillants i la xarxa de situacions i *flashbacks* explicadors posseeixen, sota la seva aparent simplicitat, una enorme complexitat. «En el seu conjunt *A Letter to Three Wives* sacsejava, amb el seu toc d'irònic cinisme i un munt de mordacitat cruel, nombrosos tabús establerts a la societat americana. La intel·ligència amb què estan plantejades totes les situacions, el ritme i el vigor amb què avança la narració, i la subtil ambigüitat del desenllaç (a mig camí entre un lúcid pessimisme i la coartada del *happy end*) acaben per fer d'aquest film una de les obres més importants de tota la filmografia de Mankiewicz» (Carlos F. Heredero). **Repetició el dia 14.**

21:45

Record de Robert Mulligan:

To Kill a Mockingbird / Matar un ruiseñor Robert Mulligan, 1962. Int.: Gregory Peck, Mary Badham, Phillip Alford, John Megna, Robert Duvall. EUA. VOSE. 129'

Vegeu el comentari del dia 12.

DISSABTE 14

17:00

Centenari de Joseph L. Mankiewicz:

A Letter to Three Wives / Carta a tres esposas Joseph L. Mankiewicz, 1949. Int.: Jeanne Crain, Ann Sothorn, Linda Darnell, Kirk Douglas, Paul Douglas, Thelma Ritter. EUA. VOSE. 103'

Vegeu el comentari del dia 13.

19:30

Centenari de Joseph L. Mankiewicz: **The Ghost and Mrs. Muir / El fantasma y la señora Muir** Joseph L. Mankiewicz, 1947. Int.: Gene Tier-

ney, Rex Harrison, George Sanders, Edna Best, Natalie Wood. EUA. VOSE. 104'

Una noia vídua comença una nova vida en una casa solitària, habitada, però, pel fantasma del capità del vaixell que hi visqué i que morí molts anys abans. De mica en mica s'estableix entre els dos personatges una relació que passa de l'hostilitat al vincle sentimental. Així com la música de Herrmann remarca tant els aspectes fantàstics de la història com els romàntics, el guió de Philip Dunne, basat en la novel·la de R.A. Dick, ordena una posada en escena elegant, on el sentit de l'humor permet donar mesura humana a una història de fantasmes que és ben lluny de fer-nos por. «*The Ghost and Mrs. Muir* duu molt més enllà que altres films la reflexió de Mankiewicz sobre la presència obsessiva del passat en el present i sobre el transcurs del temps, tot i que, en aquest cas, es troba contagiada per la força imparable del desig i la il·lusió. L'arrossegament d'ambdós, l'empremta subtilment humorística i apassionadament romàntica del relat, la melancòlica enyorança d'una felicitat que no poden assolir a risc d'esborrar els límits difusos entre la vida i la mort generen una bellíssima reivindicació del desig, que per la seva força transgressora, més enllà de la realitat, no hagués rebutjat signar cap surrealista. Les llargues converses entre aquests dos éssers solitaris necessitats de companyia, donen peu a Mankiewicz per registrar amb sensibilitat un procés d' enamorament que és una pura delícia» (Carlos F. Heredero). **Repetició el dia 15.**

22:00

Record de Robert Mulligan:

Summer of '42 / Verano del 42 Robert Mulligan, 1971. Int.: Jennifer O'Neill, Gary Grimes, Jerry Houser, Oliver Conant, Katherine Allentuck. EUA. VOSE. 103'

En plena Segona Guerra Mundial un grup d'adolescents que estiuegen en una illa de Nova Anglaterra comencen a sentir interès per les dones. Un d'ells s'enamora d'una noia casada que té el seu marit al front. El film copsa magistralment la nostàlgia per una època perduda que representa la pèrdua de la innocència i la fragilitat de l'adolescència. Amb una posada en escena deliciosa, puntejada per la mítica i oscaritzada banda sonora de Michel Legrand, Mulligan transmet amb gran sensibilitat i sentiment la fugacitat d'unes vivències profundament intenses que mai no es tornaran a repetir. **Repetició el dia 15.**

DIUMENGE 15

17:00

Sessió infantil: **Glasblasarns barn / Els fills del bufador de vidre** Anders Grönros, 1999. Int.: Stellan Skarsgård, Pernilla August, Tommy Berggren, Elin Klinga. Suècia-Noruega-Dinamarca. VC. 110'

Una parella, propietària d'un gran castell i que no té fills decideix raptar els d'un matrimoni molt humil. Una bruixa i el seu ajudant, un corb que parla, ajudaran als pares a recuperar els nens. És una pel·lícula d'aventures i fantasia, basada en un conte de l'escriptora Maria Gripe. Caducitat imminent dels drets d'exhibició comercial.

19:30

Record de Robert Mulligan:

Summer of '42 / Verano del 42 Robert Mulligan, 1971. Int.: Jennifer O'Neill, Gary Grimes, Jerry Houser, Oliver Conant, Katherine Allentuck. EUA. VOSE. 103'

Vegeu el comentari del dia 14.

22:00

Centenari de Joseph L. Mankiewicz: **The Ghost and Mrs. Muir / El fantasma y la señora Muir** Joseph L. Mankiewicz, 1947. Int.: Gene Tierney, Rex Harrison, George Sanders, Edna Best, Natalie Wood. EUA. VOSE. 104'

Vegeu el comentari del dia 14.

V0. Versió original. **VC.** Versió catalana. **VE.** Versió espanyola. **VOSC.** Versió original amb subtítols en català. **VOSE.** Versió original amb subtítols en espanyol. **SD.** Sense diàleg. Subtitulatge electrònic: SAVINEN. **Preus:** **Entrada:** 2,70 € - Carnet jove, Club d'Actors de Museu del Cinema de Girona, jubilats, aturats, carnet familiar i sessió infantil: 2 €. Membres del Club Super3, entrada gratuïta a les sessions infantils. Carnet Club TR3SC: una sola sessió 2 €, film del mes: gratuït. **Abonaments:** 50 entrades: 50 €, 10 entrades: 18 €. Les durades que s'indiquen són aproximades.